

10.1. Võrgugaasi mõõtmise üldised põhimõtted

Võrgugaasi mõõtmisel võib eristada kahte eesmärki:

Esiteks – ülekandevõrku sisestatud, ülekandevõrgust jaotusvõrkudesse või suurtarbijatele edastatud ning jaotusvõrkudest väljastatud gaasikoguste (energia, mahu) mõõtmine. Eesmärgiks on tagada võrgu kasutajatele võimalikult täpne, läbipaistev ja jälgitav gaasikoguste arvestamine võrku sisestatud ning võrgust väljastatud gaasi mahu ja kütteväärtuse alusel.

Gaasiga kauplemise võrdse kohtlemise eelduseks on gaasi tarnijatele ühtsete põhjendatud gaasi kvaliteedi nõuete esitamine, mis toob kaasa võrkude kaudu edastatavate gaaside kvaliteedinõuetele vastavate, kuid siiski oluliselt erinevate kütteväärtustega gaasidega kauplemise. Vastavalt kehtestatud kvaliteedinõuetele võib võrku sisestatud gaaside kütteväärtuste ja leppetingimustele teisendatud gaasi mahu (kuupmeetrites) energia sisaldus erineda üle kümne protsendi. Gaasi lõpptarbijale on oluline gaasist saadava energia hind. Seega ainult gaasi mahu põhine kauplemine, arvestamata tegelikke tarnitud või turuosalisele edastatud gaasi kütteväärtusi, ei ole turuosaliste vahelistes tehingutes kauba koguse piisavaks mõõduks. Ajalooliselt suletud turu tingimustes, kus oli ainult üks tarnija, arvestati gaasi kütteväärtust gaasi hinnas vastava hinnavalemiga st gaasi kuupmeetri hind sõltus lineaarselt gaasi kütteväärtusest. Avatud turu tingimustes gaasi kütteväärtuse sidumine gaasi hinnaga põhjustaks keerukaid regulatsioone turuosaliste vahel. Lihtsam, arusaadavam ja läbipaistvam on gaasi kauplemine energia alusel. Gaasiturul energia alusel kauplemiseks on vajalik määrata võrgu sisendites ja väljundites energiavood mõõdetud gaasikoguste (mahtude) ning kütteväärtuste kaudu.

Teiseks – ülekandevõrku või jaotusvõrku sisestamiseks mõeldud gaasi võrgukõlbulikkuse (kvaliteedi) määramine. Eesmärgiks on veenduda, et sisestatav gaas ei sisaldaks aineid, mis võivad kahjustada inimest, vara, keskkonda ning gaasi kvaliteet tagaks tarbijate gaasiseadmetes gaasi ohutu ja tõhusa kasutamise.